Denktank Aanvullende financiering alternatieven voor dierproeven

Augustus 2014 - juli 2015

Aanleiding

Dierproeven zijn al decennia lang onderwerp van een gevoelig maatschappelijk debat. Daarbij gaat het niet alleen om ethische bezwaren. In wetenschappelijke kring staat de voorspellende waarde van dierproeven in toenemende mate ter discussie. Ook de hoge kosten die zijn verbonden aan dierproeven vormen een bezwaar. De ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven heeft dan ook diervriendelijke, wetenschappelijke en economische motieven. Een dergelijke ontwikkeling vraagt echter om financiële middelen. Het Kabinet ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van private en publieke partijen om zorg te dragen voor zorgvuldig proefdierbeleid en de ontwikkeling van alternatieven voor dierproeven te stimuleren.[1]

In juni 2014 heeft Staatssecretaris Dijksma de Denktank Aanvullende Financiering ingesteld met als opdracht: "te komen tot een gedragen voorstel hoe aanvullende financiële middelen kunnen worden gegenereerd om in te zetten naast het budget van de rijksoverheid." (bijlage 1). De wens van EZ is nadrukkelijk om hierin gezamenlijk op te trekken met alle relevant betrokkenen, om zo de aandacht voor alternatieven te vergroten en de ontwikkeling ervan te versnellen.

Dit document geeft aan op welke wijze de Denktank Aanvullende financiering alternatieven voor dierproeven (hierna: de Denktank) invulling geeft aan de opdracht van de Staatssecretaris. We nodigen iedereen die zich op constructieve wijze aan de opdracht van de Denktank wil committeren uit om mee te denken.[2] Samen bereiken we tenslotte meer dan alleen.

Visie: waar we voor gaan!

De Denktank is er van overtuigd dat Nederland wereldleider kan worden op het gebied van kwalitatief hoogstaand onderzoek zónder het gebruik van dierproeven. Het proefdier-reducerend potentieel van reeds bestaande en opkomende technologieën en innovaties moet dan wel optimaal benut worden. Private en publieke partijen zullen allemaal hun steentje moeten bijdragen en (financiële) betrokkenheid tonen.

---

[1] Daartoe heeft de staatssecretaris Dijksma heeft een bedrag van €5,6 miljoen gereserveerd op de begroting 2015 t/m 2017 voor de investering in alternatieven voor dierproeven middels het ZonMw programma Meer Kennis met Minder Dieren.

[2] De Denktank is te bereiken via Henk Smid (*voorzitter*) en Meggie Pijnappel (*secretaris*), via: meggie.pijnappel@rivm.nl (tm 31 december) of pijnappel@zonmw.nl (vanaf 1 jan).

Missie: waar we voor staan!

De Denktank beschouwt dierproeven als een *middel* om antwoord te krijgen op een wetenschappelijke vraag of een ander erkend doel.[3] De Denktank is ervan overtuigd dat door technologische vernieuwingen kwalitatief hoogstaand onderzoek zónder het gebruik van proefdieren binnen handbereik komt.

Innovatie als kracht voor transitie

De Denktank ziet volop kansen in nieuwe, innovatieve technologieën - zoals omics, 3D-printing, systeembiologie – om relevante antwoorden te krijgen op de vragen van de toekomst en om sneller te kunnen innoveren. Door optimaal gebruik te maken van het technologisch en innovatief potentieel van dergelijke technologieën worden dierproeven op den duur overbodig.

Gedeelde verantwoordelijkheid

De Denktank beschouwt de transitie naar hoogwaardig onderzoek zónder het gebruik van dierproeven als een gedeelde verantwoordelijkheid van álle partijen in de 'keten'.[4] Een constructieve en vooruitstrevende opstelling van alle partijen is daarbij onontbeerlijk. Bovendien ziet de Denktank de samenwerking tussen nieuwe velden, disciplines en ketens als een essentiële voorwaarde voor verandering.

Werkwijze: samen in transitie

Een toekomst zonder dierproeven kan volgens de Denktank alleen worden bereikt door een transitie te bewerkstelligen in ons huidig denken over de inzet van proefdieren: de zogenaamde 'paradigmashift' dient te worden verstevigd.[5] Uiteraard kan de Denktank dit niet alleen. We hebben bevlogen mensen, partijen en organisaties nodig die eveneens inzien dat het gebruik van dierproeven op zijn einde loopt. Om samen nieuwe, duurzame en toekomstige routes uit te stippelen op weg naar de stip aan de horizon. En om samen na te denken over nieuwe vormen van financiering om deze routes te kunnen bekostigen.

---

[3] Op basis van de categorieën zoals deze zijn vastgesteld in de Europese dierproevenrichtlijn 2010/63, te implementeren in de Wet op de dierproeven.

[4] Onder de 'keten' verstaat de Denktank die partijen welke direct, dan wel indirect een rol hebben bij het verrichten van onderzoek, waaronder wetenschappelijke organisaties, gebruikers van de resultaten van het onderzoek, financiële instellingen en opdrachtgevers.

[5] De zogenaamde paradigmashift zet het doel van de proef centraal en gebruikt vervolgens dat middel welke de meeste relevante antwoorden in het kader van de onderzoeksvraag oplevert.

Door middel van ten minste twee Ronde Tafels wil de Denktank de ruimte geven aan het proces van co-creatie. Door te verkennen waar we vandaan komen, waar we heen willen én om deze toekomst samen dichterbij te brengen. Daarvoor worden niet alleen bekende spelers uit het proefdierkundig onderzoeksveld uitgenodigd, maar ook nieuwe. Het motto daarbij is: samen bereiken we meer. Want vaak komt verandering uit onverwachte hoek. Uiteindelijk zullen de resultaten van deze gezamenlijke verkenning tijdens een publieke bijeenkomst medio 2015 aan de Staatsecretaris worden overhandigd.

Product

De Denktank richt zich op een duurzaam en toekomstbestendig netwerk om de transitie naar kwalitatief hoogstaand onderzoek zonder het gebruik van dierproeven te ondersteunen en te stimuleren. In het uiteindelijke advies is nadrukkelijk aandacht voor hoe deze transitie (financieel) te realiseren. Tijdens een publiek evenement medio 2015 zal de Denktank haar advies aan de Staatssecretaris overhandigen.

Leden

De leden van de Denktank zijn in overleg met de opdrachtgever benaderd en hebben zich op persoonlijke titel aan de opdracht van de Denktank gecommitteerd.

Dhr. Gun Nieuwenhuis	Directeur Mediaxplain
Mevr. Henriette Prast	Hoogleraar Persoonlijke Financiële Planning
Dhr. Huib Pols	Rector Magnificus Erasmus Universiteit/ Lid van topteam LSH
Mevr. Marja Zuidgeest	Directeur Proefdiervrij
Dhr. Rolf Bos	Global Nutrition Development Director FrieslandCampina/ Thema Directeur Voeding en gezondheid TI Food and Nutrition
Dhr. Tom Oostrom	Directeur Nierstichting/ Voorzitter Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)
Dhr. Henk Smid (*voorzitter*)	Directeur ZonMw
Mevr. Meggie Pijnappel (*secretaris*)	Wetenschappelijke medewerker/ beleidsadviseur NKCA (vanaf 1 jan bij ZonMW)

Bijlage 1: Opdrachtbrief Denktank Aanvullende financiering alternatieven voor dierproeven